

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Commentarius In Regulas Juris Pontificii, Qvæ In Libro Qvinto, Et
Sexto Decretalium Continentvr

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1659

Regvla XXI. Quod semel placuit, amplius displicere non potest.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61853)

nendæ quæ se mutuo interimunt. At si interjecto aliquo tempore id fiat, excusari poterit reus, ut qui non habuerit tempus præmeditandi, & singula investigandi.

Ex dictis patet solutio ad quæstionem à *Franc. Marci* decis. 277. propositam, an valeat statutum, seu stylus

Curie S. Marcellini, quo non nisi tres exceptiones admittuntur, solutionis, novationis, & falsitatis. Cùm enim Regulæ præsentis, & Iuri communi adverteretur, non potest habere locum, nisi apud eos, qui communi suffragio illud approbant, & in mores suos inducere satagunt.

REGVLA XXI.

Quod semel placuit, amplius displicere non potest.

I. **S**upra videtur ex *c. Nulli 8. de Select. & c. Per tuas, 10. de probationibus*. Consonat illa quoque, mutare consilium quis non potest in alterius detrimentum. infra *Reg 33*. Nimirum, si jus illi acquisitum sit, quod tali mutatione læderetur. *Caramuel in Theol. fundam. n. 608*. Intentio igitur Regulæ est, commendare firmitatem, & constantiam in actionibus, consiliis, cæptis, ac potissimum in pactis, & conventis ad evitandas offensiones animorum, diffidentiam, & discordiam, quæ nasci ex levitate solent. Alemannica vocari posset. Huic enim genti semper culta fides, & constantia juxta illud

Fallere promissis turpe est, mens consona labris

Ficta colorata fugiat mendacia lingua. V. Auban. l. 3. c. 12.

Non ita tamen inhærendum credimus primis voluntatibus, ut in nullo eventualiter liceat: cùm usus doceat, diem posteriorem prioris magistrum, ac correctorem dici, & vulgò jam notum illud est, *δύσραγ ὀφθαλμοῦ*. Vbi igitur

causa rationabilis sese offeret, non erit prohibitum à priori consilio, vel contractu rescire, ut postea melius explicabitur:

II: **A**mplia 1. ut locum habeat in Magistratu respectu subditorum, domino respectu servorum, marito respectu uxoris, & similibus, qui in altiore gradu constituti ob disparitatem status communibus uti legibus aliquando detrectant. Nam si quid pacti fuerint cum subiectis sibi, pro libitu rescindere, aut pœnitere non debent. 2. etiam in supremo Principe. Hic enim si contractui renunciare pro libidine voluerit, non inveniet deinceps, qui inire cum illo pactum velit. Nihil vetat tamen, quin certis de causis mutare voluntatem suam, & non tantum promissis suis non satisfacere, sed etiam privatorum dominia auferre liceat. *l. Item si verberatum. tit. de rei vendit. l. 1. c. 3.* ut valeat etiam in hæredibus. Nam si in alienationem bonorum maternosum pater consensit, filius retrahere non potest, licet hæres sit, imò

necipius hæres. *V. Gaill. l. 2. obs. 2. n. 10. & seqq.* 4. Amplia, ut valeat, quamvis causa impulsiva cesset. v.g. dedisti pecuniam filio, ut apud Sempronium libros necessarios emeret, quamvis non inveniatur ibidem libros, manet concessio, quæ præsumitur voluntatem tibi non fuisse excludendi alios bibliopolas. 5. Amplia, ut non liceat mutare, quod semel constitutum est, quamvis altera pars consentiat. Nam matrimonii contractus, qui semel placuit, nulla pœnitentia vel retractatione tollitur, ne homo separet, quod Deus conjunxit, contra legis divinæ ordinationem. Verum contra hoc statim.

Objic. 1. Matrimonium ratum professione religiosa solvitur, quia novo consilio displicuit: sponsalia item à contractu Matrimonii superveniente desinunt. Ergò nihil alienum facit, cui quod semel placuit, placere desinit. *Barb. in c. Ex publico. de convers. coniugum.*

R. Non est, ut supra monui, Regulæ, aut Legislatoris intentio omnem displicentiam damnare, sed eam, quæ absque gravi causa, & necessitate fit. Considerandi igitur sunt contractus, & sponsiones, videndumque, an non includant tacite conditionem aliquam, à qua purificetur secuta mutatio, quemadmodum in sponsalibus, & matrimonio accidit. Contraho tecum matrimonium, ait Cajus, & servabo, nisi meliorem mentem, & altiorem statum elegero. *V. Car. amuel loc. cit.*

Objic. 2. Sicuti permissum est per sententiam iudicis damnato appellare, ita licet ab appellatione instituta cessare. *c. Interposita. de appell.* Displicere

igitur potest, quod semel placuit.

R. Vnicuique liberum est iure suo cedere præsertim, quando per id nemini injuriam, multis verò beneficium præstat. Ac proinde qui appellationem cœptam deleat, iure suo cedit, & palmam victori, ut optarat, relinquit. *Mynsinger. Centur. 1. observ. 8.*

Objic. 3. In contractibus innominatis, quia minus crebri, & necessarii reipubl. sunt, regulariter permissa est pœnitentia. *l. ubi ita donatur. tit. de mortis causa donat. Schneidervin. l. 3. Inst. tit. 14. de obligationib. §. Quotuplex est Contractus n. 13.*

R. Si permittitur in ejusmodi contractibus pœnitentia, ipsum pœnitentem vacat culpa. Neque ideo putandum est, leges sibi invicem contradicere, cum una pœnitentiam reprehendit, altera permittit, quæ in legibus non tam verba, quam sententia attenditur & contradictionis umbra per congruam declarationem fuganda est. *l. scire. tit. de legib.* Quocirca Regula nostra exceptiones admittit non tantum in prænomminatis contractibus, sed aliis multis, & potissimè in ultimis voluntatibus: quod nemo cum testatus semel est, legem sibi, aut necessitatem imponit, à priori voluntate sua, quamdiu vivit, non recedendi: ut neque filius hæres, semel repudiata hæreditate nunquam resumere prohibetur. *l. fin. C. de repud. vel abstin. hæ.* Iudex quoque interlocutoriam sententiam revocare potest, quoniam ea prolata non cessat officium ipsius, quemadmodum cessat post definitivam. *l. Quod iussit. tit. de re iud. c. Cum cessante 60. de appell. Decius Consil.*

fil. 84. Maranta part. 6. de iudiciis. §. 1. *ma nostra tit. 9. §. 1. numer. 4. & §. 3. expedit à secundâ. num. 7. V. Part. 3. Sum. | num. 1.*

REGULA XXII.

Non debet aliquis alterius odio pręgravari.

I. Hujus regulę æquitate nititur tit. 12. l. 4. *Cod. Ne uxqr pro marito. cum tit. sequenti. Ne filius pro patre. & Regula 76. infra. Delictum persona non debet in detrimentum Ecclesie redundare. Exempla reperies in c. Nobis. 27. in c. sicut 33. de simonia. in c. Si compromissarius 37. §. porro. de el. in 6. Declarationem in l. Sancimus. C. de pœnis. ubi Imp. Arcad. & Honorius. Sancimus, ubi esse pœnam, ubi noxa est. Propinquos, notos, familiares, procul à calumniâ summoveremus, quos reos sceleris societas non facit. Nec enim affinitas, vel amicitia nefarium crimen admittunt. Peccata igitur suos teneant auctores, nec ulterius progrediatur metus, quam reperiatur delictum. Ita Imp. eodem sensu, quo in S. Scriptura Deus prohibet, ne parentum iniquitas filiis imputetur. Ezech. 18. v. 20.*

Verùm *Barbosa* hęc non de culpa, sed damno sermonem esse putat, ne idem in hac Regula quod in sequenti præscribatur. Sensum igitur hunc esse. Nemo propter alterius negligentiam, fraudem, aut quodcunque delictum damnum sentire debet, quod ex contractu aliquo emergit. Non malè quidem: sed non valdè necessariò. Quamvis enim hanc Regulam de culpa interpretaremur, multũ distabit à sequenti,

quæ sine culpa, & causa quenquam puniri vetat: quod longè aliud est, quàm alterius respectu personæ pœnam sustinere. Complectamur ergò utrumque. Nemo alterius causa damnum, pœnam, vel quamcunque molestiam sentiat. Vel, ut *Caramuel* explicat in *Theol. fundam. n. 764.* Nemo, quia Petrum odio habet, gravare Paulum ipsius cognatum debet, aut in isto vindicare peccata, quæ in illo odit, nec tamen punire vult.

II. Sic explicata Regula ampliatur, & extenditur. 1. ad personas, quæ aliis in jure non computantur diversæ, cuiusmodi est pater & filius, dominus & servus, uxor & maritus. 2. ad Prælatos quoque, quia ob delictum ejus, quæ præest, Ecclesia non debet damno affici bonis ablatis, aut confiscatis. 3. ad hæredes, qui eorum, quibus succedunt personalibus obligationibus non tenentur: Nemo enim alieni criminis successor constituitur. l. *Crimen tit. de pœn.* 4. ad eos, qui ad alios pertinentia bona obtinent. Vnde si fundi aliqujus proprietatis fisco addicatur, ususfructus manet intactus ei, qui à domino obtinuit. 5. denique ne quidem socius criminis odio ejus, qui deprehensus, & damnatus est, prægravatur. Hujus